

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο παροικιακός Τύπος τα τελευταία 40 χρόνια

ΜΕΡΟΣ 3ο

Γράφει ο Γιώργος Χατζηβασιλίδης

Επιστροφή στην... "Πατρίδα"

Ο ιδιοκτήτης του "Βήματος" στη δεκαετία του '60, Πίτερ Αρώνης, ήταν διατεθειμένος να χάνει αρκετά χρήματα για να χαίρεται τα προνόμια του εκδότη και κάτι που απολάμβανε ιδιαίτερα ήταν τα κοκτέιλ πάρτι που έδινε τακτικά σε κάθε ευκαιρία. Μια μέρα ο Αρώνης με κάλεσε στο γραφείο του για να με ενημερώσει πως είχε καλέσει τον Διονύση Κομινάτο και μου είπε την ιστορία του, που αξίζει να πούμε με δυο λόγια, επειδή επρόκειτο για έναν ευφρόνιστο άνθρωπο, πολύ διακριτικό στον πλούτο και τις φιλανθρωπίες του.

Σε συντομία, ο Διονύσης Κομινάτος ξεκίνησε σαν μετανάστης από την Κεφαλλονιά, πήγε στο Κάιρο και κατέληξε στην Κίνα όπου διέπρεψε στις επιχειρήσεις και στο ζενίθ ήταν πολυεκατομμυριούχος αντιπρόσωπος της General Motors. Όταν επικράτησαν οι κομμουνιστές, ο Κομινάτος διέφυγε στην Αυστραλία και επανέκτησε την μεγάλη περιουσία του με το εμπόριο κρεάτων. Όμως, έκανε έναν ατυχή συνεταιρισμό και την έχασε για δεύτερη φορά, αλλά σαν δικέφαλος αητός αναστήθηκε πάλι από την τέφρα.

Μετά τις συστάσεις στο κοκτέιλ πάρτι και ενώ είχαν στηθεί τα πηγάδια, είδα τον Κομινάτο να στέκεται μόνος με την πλάτη στον τοίχο με ένα ποτό στο χέρι. Ήταν ευκαιρία να του μιλήσω για πρώτη και τελευταία φορά, αλλά η εντύπωση που μου δημιουργήσε έμεινε ανεξίτηλη επειδή... δεν άκουσα την πολύτιμη συμβουλή του:

- Κύριε Κομινάτε γνωρίζω την ιστορία της ζωής σας και επειδή είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα θα ήθελα να μου δίνετε μια συνέντευξη.

- Όχι ευχαριστώ, η ζωή μου δεν είναι πιο ενδιαφέροντα από όλες τις άλλες ιστορίες μεταναστών, μου απάντησε χαμογελώντας κάλωσυνάτα, αλλά εγώ επέμεινα:

- Μπορείτε να μου πείτε, τουλάχιστον, με την πείρα που έχετε, ποιά είναι το μυστικό να γίνει κάποιος πλούσιος?

- Μα δεν είναι μυστικό! Η γη σε πλουτίζει και όσο περισσότερη γη έχεις τόσο πιο πλούσιος είσαι, μου είπε και πραγματικά δεν ήταν τίποτα καινούργιο.

Ο Έλληνας μετανάστης από ένστικτο το γνωρίζει και γι' αυτό όταν εξοικονομήσει χρήματα αγοράζει κτήρια και οικοπέδα σαν να φοβάται μήπως δεν θα περισσέψει ένα γι' αυτόν. Από τότε που με συμβούλευσε ο Κομινάτος πολλοί συμπαρόικοι μου είπαν ότι πλούτισαν από τις αγορές

κτηρίων που έκαναν και όχι από τον ιδρώτα τους στις επιχειρήσεις.

Τον καιρό εκείνο υπήρχε μεγάλη εχθρότητα ανάμεσα στον Πίτερ Αρώνη και έναν άλλο σημαντικό παράγοντα στα μεγάλα σαλόνια της παροικίας μας, τον μεγαλοδικηγόρο Σερ Αθα Τζορτζ. Επειδή έχω ακούσει μόνο την εκδοχή του Αρώνη, δεν θα αναφερθώ στις λεπτομέρειες, αλλά αυτή η σκληρή κόντρα είχε επιπτώσεις στις εξελίξεις στον παροικιακό Τύπο.

Ο Σερ Αθα ενίσχυε με το αζημίωτο τον Θήο Σκάλκο, που ο Αρώνης αντιπαθούσε εκ βάθους καρδιάς όχι σαν αντίπαλο εκδότη, αλλά σαν σύμμαχο του αντιπάλου του.

Πάντως, ενώ εμείς στο "Βήμα" ασχολούμεθα με κοκτέιλ πάρτι, ο ανταγωνισμός ανάμεσα

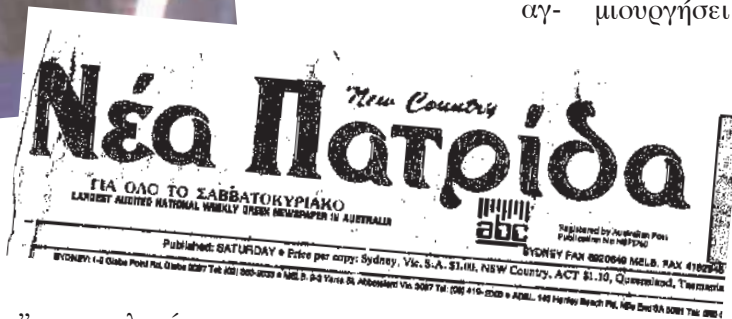
τη διανομή της και η εγγύηση πως η "Νέα Πατρίδα" οπωσδήποτε θα φτάσει στα εφημεριδοπωλεία.

Τελικά, ο "Κήρυκας" άρχισε να νιώθει την πίεση από τον Θήο Σκάλκο που έσφιγγε τη μέγγενη ολοένα και περισσότερο. Κάτω από αυτή την πίεση ο Καλομοίρης πούλησε τις εγκαταστάσεις επί της Castlereagh Street και αγόρασε ένα κτήριο σε κεντρικό σημείο του Σίδνι στο Broadway, που εξόπλισε με σύγχρονα τυπογραφικά μηχανήματα για να μπορέσει να αντεπιτεθεί.

Στο μεταξύ, εγώ ένοιωθα άβολα στο "Βήμα" και άρχισαν οι αψιμαχίες με τον Αρώνη, ο οποίος είχε αγγλοσαξωνική νοοτροπία και δεν μπορούσαμε να κάνουμε έναν ελληνοπρεπές καννά όπως με τον Θήο Σκάλκο. Υστερα από μια τέτοια αψιμαχία παρατηρήθηκε από το "Βήμα" και απηυδισμένος σκόπευα να επιστρέψω στο αγγλόφωνο Τύπο. Όμως μόλις ο Θήο έμαθε ότι έφυγα από το "Βήμα" μου πρότεινε να επιστρέψω για να εργαστώ στη στοιχειοθεσία αγ-

Ο πρώην πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας Κ. Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος με τον Θήο Σκάλκο

στην "Νέα Πατρίδα" και τον "Πανελλήνιο Κήρυκα" καλά κρατούσε.

Είναι απαραίτητο να γράψω ότι ο Θήο Σκάλκος, είχε τότε δίπλα του ένα επιτελείο πιστών συγγενών και εργαζομένων που κάλυπταν τα νώτα του για κάθε ενδεχόμενο. Θα αναφέρω τους δύο πιο σημαντικούς, κατά τη γνώμη μου, επειδή δεν πρέπει να ξεχαστούν με την πάροδο του χρόνου: την πρώτη σύζυγό του, αξεχάστη Ελένη και τον αδελφό του, Γιάννη.

Η Ελένη Σκάλκου, μια γυναίκα με λίγες κουβέντες, αφοσιωμένη σύζυγος και μάνα, εργαζόταν σκληρά πολλές ώρες την ημέρα για να φέρει στην επιχείρηση τα σημαντικά κέρδη από το καλλιτεχνικό τυπογραφείο, αλλά ήταν και πραγματικός κέρβερος για την προστασία της οικογενειακής περιουσίας στη σκιά του δυναμικού συζύγου της.

Ο Γιάννης Σκάλκος, σπουδαίος λινοτύπης και ακούραστος, σκληρό καρδί σαν τον αδελφό του, ήταν ο άνθρωπος για όλες τις δουλειές από τη στοιχειοθεσία της εφημερίδας μέχρι

γλικών προαστιακών εφημερίδων που είχε αναλάβει να τυπώνει. Επέστρεψα στο τυπογραφείο του, δύο βήματα μακριά από το νέο κτήριο του "Κήρυκα" και γνώρισα τον νεοφερμένο στην Αυστραλία νεαρό, Γιώργο Μεσσάρη, με τον φίλο και πρώην συμμαθητή του, τον φίλατο Τάκη Μαυράκη. Διευθυντής της "Νέας Πατρίδας" ήταν ο Γιώργος Μαυράκης, από τυπογραφική οικογένεια των Χανίων, ένα πολυσύνθετο ταλέντο, λινοτύπης, μηχανικός λινοτυπικών μηχανών και δημοσιογράφος. Ήταν μια δυναμική ομάδα, που αργότερα ενισχύθηκε από τον Τάκη Καλδή και η πολιορκία στον "Κήρυκα" έγινε πια ασφυκτική.

Ο Γιώργος Μεσσάρης, ανιψιός της Ελένης Σκάλκου, που είχε σπουδάσει ναυπηγός και έμελλε να παίξει καταλυτικό ρόλο στις εξελίξεις του παροικιακού Τύπου, προσαρμόστηκε πολύ γρήγορα στο περιβάλλον των εφημερίδων και όταν παρατηρήθηκε ο Γιώργος Μαυράκης ανέλαβε την διεύθυνση της "Νέας Πατρίδας".

Στο πρόσωπο του Γιώργου Μεσσάρη,

ο Θήο είχε αποκτήσει ακόμη έναν πολύτιμο συνεργάτη και σύμβουλο, όμως το κάστρο του "Κήρυκα" έμεινε απόρθητο, παρόλο που κυκλοφορούσαν πληροφορίες ότι αντιμετώπιζε μεγάλες τεχνικές δυσκολίες με τα νέα μηχανήματα και οικονομικές από την απώλεια διαφημίσεων στον σκληρό ανταγωνισμό της "Νέας Πατρίδας".

Αλλά ένα απόγευμα ο Θήο Σκάλκος με ανησύχησε.

Από έλλειψη χώρου η λινοτυπική μου ήταν κάτω από μια ξύλινη σκάλα και κάθε φορά που ανεβοκατέβαιναν φουριόζοι οι Σκάλκοι με ξεκούφαιναν, αλλά εκείνη την ημέρα επικρατούσε ησυχία όταν ο Θήο πήρε μια καρτέλα και κάθισε δίπλα μου.

Για κάποιο λόγο, από την αρχή της γνωριμίας μας, ο Θήο μου εμπιστευόταν κατά καιρούς τα όνειρά του, τα σχέδιά του, αλλά και τους φόβους του για τις καταστροφικές συνέπειες μιας πιθανής αποτυχίας του. Όμως αυτή τη φορά τα πράγματα ήταν σοβαρά.

"Γιωργάκη, κουράστηκα!", μου είπε με φανερό κόπωση, ψυχική από τον σκληρό αγώνα και σωματική, αφού δούλευε είκοσι ώρες το 24ωρο. Αιφνιδιάστηκα και προς στιγμή δεν ήξερα τί να πω, επειδή μου είχε δημιουργήσει την εικόνα του αλώβητου και πιστευσά ακράδαντα ότι θα άντεχε μέχρι την τελική νίκη.

"Δεν είμαστε καλά, τί έπαθες στα καλά καθούμενα? Φάγαμε το γάιδαρο και στην ουρά θα κωλόσουμε;" του είπα όταν συνήλθα και για να τον ενθαρρύνω του ανέφερα τα προβλήματα του "Κήρυκα", που φυσικά τα ήξερε και δεν χρειαζόταν εμένα να του τα πω. Μιλήσαμε για λίγο ακόμη και πιστεύω ότι αναπτερώθηκε το ηθικό του, ενώ εγώ ήμουν βέβαιος πως ήταν χρόνου πια η κατάταρρηση του "Κήρυκα".

Ο Δημήτρης Καλομοίρης είχε ήδη δείξει σημεία κάμψης και ο Αγγελος Κούρλιος είχε αποχωρήσει από την εφημερίδα, ή τον είχαν σπρώξει, όπως θα δούμε στο επόμενο μέρος. Οι υποψίες μου επαληθεύτηκαν πολύ γρήγορα, όταν ύστερα από μερικές ημέρες, ο Καλομοίρης ζήτησε διαπραγματεύσεις για ανακωχή και συνεργασία με τον Θήο. Όμως αυτό ήταν στα πλαίσια σχεδίου του Καλομοίρη για να βγάλει από τη μέση τον σκληρό αντίπαλό του, με άλλο τρόπο. Γι' αυτό, ενώ το δήθεν "απόρθητο" κάστρο έπεσε, ο παροικιακός Τύπος θα περνούσε από 40 κύματα για να φτάσει στο σήμερα.

ΤΗΝ ΕΡΧΟΜΕΝΗ ΤΡΙΤΗ:
"Η εισβολή των βαρβάρων".